RETTENS DOM (Fjerde Afdeling)

26. oktober 2000 *

I de forenede sager T-83/99, T-84/99 og T-85/99,

Carlo Ripa di Meana, tidligere medlem af Europa-Parlamentet, Montecastello di Vibio (Italien),

Leoluca Orlando, tidligere medlem af Europa-Parlamentet, Palermo (Italien),

Gastone Parigi, tidligere medlem af Europa-Parlamentet, Pordenone (Italien),

ved advokat V. Viscardini Donà og advokat G. Donà, Padova, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat E. Arendt, 8-10, rue Mathias Hardt,

sagsøgere,

mod

Europa-Parlamentet ved A. Caiola og G. Ricci, Europa-Parlamentets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokat F. Capelli, Milano, og med

* Processprog: italiensk.

valgt adresse i Luxembourg på Europa-Parlamentets Generalsekretariat, Kirchberg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation af Europa-Parlamentets afgørelser af 4. februar 1999 om afslag på Carlo Ripa di Meana, Leoluca Orlando og Gastone Parigi's ansøgning om, at den foreløbige pensionsordning som omhandlet i bilag III til regulativ om omkostningsgodtgørelser og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer anvendes med tilbagevirkende kraft,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, V. Tiili, og dommerne R.M. Moura Ramos og P. Mengozzi,

justitssekretær: fuldmægtig G. Herzig,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 29. juni 2000,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder

1 Sagsøgerne var medlemmer af Europa-Parlamentet (herefter »Parlamentet«) i valgperioden 1994-1999.

2 Da der ikke fandtes nogen endelig pensionsordning for samtlige medlemmer af Parlamentet vedtog Parlamentets Præsidium den 24. og 25. maj 1982 en foreløbig pensionsordning (herefter »den foreløbige pensionsordning«) for medlemmer af Parlamentet fra medlemsstater, hvor der ikke findes en national pensionsordning for parlamentsmedlemmer. Denne ordning finder ligeledes anvendelse, hvor niveauet og/eller betingelserne for en sådan pension ikke er de samme som dem, der gælder for medlemmer af parlamentet i den stat, hvor medlemmet af Europa-Parlamentet er valgt. Denne bestemmelse finder for indeværende alene anvendelse på italienske og franske medlemmer af Parlamentet. Den foreløbige pensionsordning findes i bilag III til regulativ om omkostningsgodtgørelser og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer (herefter »bilag III«).

3 Den foreløbige pensionsordning, som var gældende fra den 25. maj 1982, lød som følger:

»*Artikel 1*

1. Alle Europa-Parlamentets medlemmer er pensionsberettigede.

2. Indtil indførelsen af en endelig fællesskabspensionsordning for alle Europa-Parlamentets medlemmer udbetales en foreløbig alderspension efter anmodning fra det pågældende medlem over Fællesskabets budget, sektion Parlamentet.

Artikel 2

1. Størrelsen af og betingelserne for den foreløbige pension er overensstemmende med, hvad der gælder for den pension, som udbetales til medlemmer af parlamentet i den stat, hvor medlemmet af Europa-Parlamentet er valgt.

2. Ethvert medlem, der gør brug af bestemmelserne i artikel 1, stk. 2, indbetaler til Fællesskabets budget et bidrag, som beregnes på en sådan måde, at han i alt betaler et beløb, som svarer til det beløb, som betales af et medlem af parlamentet i den stat, hvor han er valgt.

Artikel 3

Hvad angår beregningen af pensionens størrelse kan de år, den pågældende har været medlem af en medlemsstats parlament, lægges sammen med de år, den pågældende har været medlem af Europa-Parlamentet. De år, hvor et medlem har haft dobbeltmandat, beregnes kun én gang.

[...]

Artikel 6

Disse bestemmelser træder i kraft den 25. maj 1982.«

4 Den foreløbige pensionsordning blev ændret ved Præsidiets afgørelse af 13. september 1995:

»*Artikel 1*

1. Alle Europa-Parlamentets medlemmer er pensionsberettigede.

2. Indtil indførelsen af en endelig fællesskabspensionsordning for alle Europa-Parlamentets medlemmer udbetales en foreløbig alderspension efter anmodning fra det pågældende medlem over Fællesskabets budget, sektion Parlamentet.

Artikel 2

1. Størrelsen af og betingelserne for den foreløbige pension er overensstemmende med, hvad der gælder for den pension, som udbetales til medlemmer af parlamentet i den stat, hvor medlemmet af Europa-Parlamentet er valgt.

2. Ethvert medlem, der gør brug af bestemmelserne i artikel 1, stk. 2, indbetaler til Fællesskabets budget et bidrag, som beregnes på en sådan måde, at han i alt betaler et beløb, som svarer til det beløb, som betales af et medlem af parlamentet i den stat, hvor han er valgt.

Artikel 3

1. Ansøgninger om tilslutning til denne foreløbige pensionsordning indgives inden for en frist på seks måneder efter mandatets påbegyndelse.

Efter udløbet af denne frist betragtes det pågældende medlem som værende tilsluttet pensionsordningen fra den første dag i den måned, hvor ansøgningen modtoges.

2. Ansøgninger om udbetaling af pension indgives inden for en frist på seks måneder efter opnåelse af pensionsret.

Efter udløbet af denne frist udbetales den pågældendes pension fra den første dag i den måned, hvor ansøgningen modtoges.

Artikel 4

Hvad angår beregningen af pensionens størrelse kan de år, den pågældende har været medlem af en medlemsstats parlament, lægges sammen med de år, den pågældende har været medlem af Europa-Parlamentet. De år, hvor et medlem har haft dobbeltmandat, beregnes kun én gang.

Artikel 5

Disse bestemmelser træder i kraft på datoen for Præsidiets vedtagelse heraf [dvs. den 13. september 1995].

Medlemmer, hvis mandat endnu ikke er ophørt for datoen for vedtagelsen af disse bestemmelser, kan inden for en frist på seks måneder efter ikrafttrædelsen af disse bestemmelser indgive ansøgning om tilslutning til denne ordning.«

5 Parlamentets medlemmer blev underrettet om disse ændringsbestemmelser ved Parlamentets meddelelse nr. 25/95 af 28. september 1995.

6 Sagsøgerne, som var af den opfattelse, at de automatisk var omfattet af den foreløbige pensionsordning, hvilket var tilfældet for det italienske parlament, indgav ikke nogen ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning i henhold til ændringsbestemmelserne af 13. september 1995. Det var først i løbet af de første måneder af 1998, at sagsøgerne ved et tilfælde fandt ud af, at de faktisk ikke havde ret til nogen pension, eftersom de ikke udtrykkeligt havde tilsluttet sig den foreløbige pensionsordning inden seks måneder fra og med ikrafttrædelsen af den nye artikel 3, stk. 1, i bilag III, som ændret af Præsidiet den 13. september 1995.

7 Sagsøgerne reagerede herefter på forskellige måder. Gastone Parigi indgav den 18. februar 1998 en ansøgning om tilslutning til nævnte ordning til afdelingen for Velfærdstjeneste i Direktoratet for personale og velfærdstjeneste i Parlamentets Generaldirektorat for Personale (herefter »personaleafdelingen«). Han anmodede om, at den foreløbige pensionsordning anvendtes med tilbagevirkende kraft. Kvæstorkollegiet svarede ved to skrivelser af 2. juli og 20. oktober 1998, at det ikke var muligt at tilslutte sig den foreløbige pensionsordning med tilbagevirkende kraft.

8 Carlo Ripa di Meana og Leoluca Orlando kontaktede Parlamentets administration, men indgav ingen skriftlig ansøgning.

9 Efter disse resultatløse henvendelser til de pågældende afdelinger henvendte sagsøgerne sig til Parlamentets næstformænd, Renzo Imbeni og Guido Podestà, og bad dem foretage sig det fornødne med henblik på at løse dette problem.

10 Næstformændene anmodede ved skrivelse af 19. november 1998 til Kvæstorkollegiet om, at der skete fornyet undersøgelse af sagsøgernes stilling. Kvæstorkollegiet afslog denne anmodning ved skrivelser af 4. februar 1999 til hver af sagsøgerne (nr. 300762 til Carlo Ripa di Meana, nr. 300763 til Leoluca Orlando og nr. 300761 til Gastone Parigi) med den begrundelse, at alle medlemmer var blevet orienteret om, at tilslutning til ovennævnte pensionsordning alene kunne ske, hvis der blev indgivet ansøgning herom inden for den frist, som var fastsat i ovennævnte afgørelse fra Parlamentets Præsidium af 13. september 1995 (herefter »den anfægtede afgørelse« eller »de anfægtede afgørelser«).

Retsforhandlingerne og parternes påstande

11 På denne baggrund har sagsøgerne ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor den 13. april 1999 anlagt denne sag.

12 Ved kendelse afsagt den 22. maj 2000 af formanden for Fjerde Afdeling er sagerne T-83/99, T-84/99 og T-85/99, efter at parterne var blevet hørt, i henhold til artikel 50 i Rettens procesreglement blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen, idet de har forbindelse med hinanden.

13 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Fjerde Afdeling) besluttet af indlede den mundtlige forhandling og har som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse anmodet parterne om at besvare visse skriftlige spørgsmål og fremlægge nærmere angivne dokumenter, hvilket parterne også har gjort.

14 Sagsøgerne har nedlagt følgende påstande:

— De anfægtede afgørelser annulleres.

— Parlamentet tilpligtes at betale sagens omkostninger.

15 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises, eller subsidiært frifindes sagsøgte.

— Retten træffer afgørelse om sagens omkostninger efter de gældende regler.

Formaliteten

Parternes argumenter

16 Parlamentet har påstået sagen afvist. Det har gjort gældende, at Carlo Ripa di Meana og Leoluca Orlando ikke har indgivet nogen ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning til personaleafdelingen. Parlamentet har anført, at næstformændenes skrivelser er uden retsvirkninger. Den retsakt, som påstås

annulleret, er en simpel meddelelse indeholdende information om indholdet af en retlig bestemmelse, nemlig Parlamentets Præsidiums afgørelse af 13. september 1995. Følgelig er den omtvistede afgørelse i virkeligheden afgørelsen af 13. september 1995 om ændring af bilag III, som, eftersom dens indhold var klart og bindende, allerede havde ændret sagsøgernes retsstilling. Afgørelsen blev med andre ord truffet automatisk den dag, fristen for indgivelse af ansøgning om tilslutning til pensionsordningen udløb.

17 Parlamentet har påpeget, at søgsmålet derfor er anlagt for sent. Sagsøgerne burde have anfægtet Parlamentets Præsidiums afgørelse af 13. september 1995, så snart de fik kendskab hertil. For så vidt angår Gastone Parigi burde han under alle omstændigheder have anlagt sag til prøvelse af Kvæstorkollegiets beslutning af 2. juli eller af 20. oktober 1998, eftersom skrivelsen af 4. februar 1999 alene bekræftede disse beslutninger.

18 Parlamentet har anført, at eftersom de retlige frister er bindende, kan sagsøgeren ikke få dem til at løbe på ny ved at anmode om fornyet prøvelse.

19 Parlamentet har særligt benægtet, at vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«), som anført af Gastone Parigi, skulle finde anvendelse analogt. Parlamentet har ligeledes påpeget, at selv hvis vedtægten anvendes analogt, har Gastone Parigi under alle omstændigheder anlagt sagen for sent.

20 Endelig har Parlamentet gjort gældende, at den anfægtede afgørelse ikke er en retsakt, som kan antages at have retsvirkninger, eftersom den ikke er vedtaget efter den procedure, som foreskrives i artikel 27, stk. 2, i regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer. I henhold til disse bestemmelser kan ethvert medlem, som finder, at disse bestemmelser ikke er blevet korrekt anvendt, henvende sig til Parlamentets generalsekretær, og hvis der ikke opnås enighed mellem medlemmet og generalsekretæren, henvises sagen til Kvæstorkollegiet, som træffer afgørelse

efter høring af generalsekretæren og eventuelt efter at have hørt formanden eller Præsidiet.

21 To af sagsøgerne, nemlig Carlo di Meana og Leoluca Orlando, har medgivet, at de ikke har indgivet nogen formel ansøgning om tilslutning til pensionsordningen alene af den grund, at de af Direktoratet for Sociale Spørgsmål fik at vide, at der ikke kunne ske tilslutning med tilbagevirkende kraft.

22 Gastone Parigi har gjort gældende, at han ikke kunne anfægte de for ham ufordelagtige beslutninger, som blev truffet af Kvæstorkollegiet forud for den anfægtede afgørelse. Kun beslutningen af 4. februar 1999 var endelig. Han har gjort gældende, at eftersom andre italienske medlemmer havde samme problemer, kunne han forvente, at der blev fundet en fælles gunstig løsning på problemet. Endelig har han gjort gældende, at vedtægten bør tillempes således, at den finder analog anvendelse på medlemmer af Parlamentet for så vidt angår de deri foreskrevne retsmidler.

23 For så vidt angår sagsøgtes anbringende om, at skrivelserne fra Kvæstorkollegiet af 4. februar 1999 alene udgjorde et svar på en anmodning om nærmere oplysninger fra Parlamentets to næstformænd, har sagsøgerne gjort gældende, at dette modbevises af ordlyden af de skrivelser, som blev tilsendt hver af sagsøgerne personligt, der indeholder følgende konklusion: »Heraf følger, at i medfør af de gældende bestemmelser kan Deres ansøgning ikke imødekommes.« Sagsøgerne har gentaget, at det er Kvæstorkollegiets beslutning, der direkte har haft betydning for deres økonomiske situation, og at det derfor er denne beslutning, som skal anfægtes, og ikke Præsidiets afgørelse.

24 For så vidt angår Parlamentets anbringende om, at sagsøgerne burde have anlagt sag til prøvelse af Præsidiets afgørelse af 13. september 1995, eftersom den direkte berørte deres stilling som medlemmer, har sagsøgerne gjort gældende, at i medfør af artikel 25 i Parlamentets forretningsorden, hvorefter »kvæstorerne varetager administrative og finansielle opgaver, som direkte vedrører medlem-

merne, efter retningslinjer vedtaget af Præsidiet«, vedtager Præsidiet alene generelle »retningslinjer«, mens de konkrete afgørelser træffes af Kvæstorkollegiet.

Rettens bemærkninger

25 For så vidt angår sagerne T-83/99 og T-84/99 tog Carlo Ripa di Meana og Leoluca Orlando kontakt til Parlamentets administration uden at fremsætte skriftlig ansøgning og således uden at indgive udtrykkelig ansøgning, inden Parlamentets næstformænd greb ind den 19. november 1998. Parlamentet har imidlertid gjort gældende, at disse sager skal afvises, idet skrivelsen af 4. februar 1999 alene gengiver indholdet af en retsregel, nemlig Præsidiets afgørelse af 13. september 1995. Derfor er den afgørelse, der efter Parlamentets opfattelse i virkeligheden anfægtes, afgørelsen af 13. september 1995 om ændring af bilag III, som, eftersom dens indhold er klart og bindende, allerede havde ændret sagsøgernes retsstilling.

26 Dette anbringende kan ikke tages til følge. Skrivelsen af 19. november 1998 skal anses for en ansøgning fra sagsøgerne, som på deres vegne var blevet fremsat af næstformændene.

27 Retten bemærker dernæst, at Domstolen allerede i dom af 14. december 1962, forenede sager 16/62 og 17/62, Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes m.fl. mod Rådet (Sml. 1954-1964, s. 359, org. ref.: Rec. s. 901), har udtalt, at udtrykket »beslutning« i EF-traktatens artikel 173, stk. 2, (nu artikel 230, stk. 4, EF), har den tekniske betydning, der fremgår af EF-traktatens artikel 189 (nu artikel 249 EF), og at kriteriet for sondringen mellem en generel retsakt og en beslutning i sidstnævnte artikels betydning skal søges i, om den pågældende retsakt er almengyldig.

28 Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at en retsakts almengyldige karakter ikke påvirkes af, at der foreligger en mulighed for mere eller mindre præcist at fastslå antallet eller endog identiteten af de retssubjekter, som retsakten finder anvendelse på (Domstolens kendelse af 23.11.1995, sag C-10/95 P, Asocarne mod Rådet, Sml. I, s. 4149, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

29 Retten bemærker for det første, at de definitioner, som blev vedtaget med ændringen af 13. september 1995 i bilag III, er affattet i generelle og abstrakte vendinger og således har retsvirkninger for Parlamentets medlemmer defineret generelt og abstrakt og derfor bør anses for at have almengyldig og normativ virkning i forhold til hver enkelt af Parlamentets medlemmer. Selv om det var blevet godtgjort, at de medlemmer, som artikel 5, stk. 2, i ændringen af 13. september 1995 finder anvendelse på, kunne identificeres på tidspunktet for ændringens vedtagelse, ville dette have været uden betydning for bestemmelsens normative karakter, når henses til, at den kun angår objektive retlige eller faktiske omstændigheder.

30 Selv om Domstolen har fastslået, at en normativ bestemmelse under visse omstændigheder kan berøre visse fysiske og juridiske personer umiddelbart og individuelt (jf. Rettens dom af 27.6.2000, forenede sager T-172/98, T-175/98, T-176/98 og T-177/98, Salamander m.fl. mod Parlamentet og Rådet, Sml. II, s. 2487, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis), kan denne retspraksis ikke påberåbes i nærværende sag, eftersom den anfægtede bestemmelse ikke skader nogen særskilt rettighed for sagsøgerne i nævnte retspraksis' forstand.

31 Det følger heraf, at Parlamentets anbringender til støtte for, at søgsmålene i sag T-83/99 og T-84/99 skal afvises, ikke kan tages til følge.

32 For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt Gastone Parigi's søgsmål i sag T-85/99 skal afvises, skal det understreges, at han efter at være blevet

opmærksom på, at han ikke var tilsluttet den foreløbige pensionsordning, indgav en ansøgning om tilslutning til denne ordning til personaleafdelingen den 18. februar 1998. Ved skrivelse af 13. maj 1999 anmodede han herefter om, at denne tilslutning skulle ske med tilbagevirkende kraft. Denne ansøgning blev udtrykkeligt afslået af Kvæstorkollegiet, først den 2. juli og siden den 20. oktober 1998.

33 Efter fast praksis skal en sag, der er anlagt til prøvelse af en afgørelse, som blot er udtryk for en bekræftelse af en tidligere afgørelse, som ikke er blevet anfægtet inden for de herom gældende frister, afvises. En afgørelse er udelukkende en bekræftelse af en tidligere afgørelse, hvis den ikke indeholder et nyt element i forhold til den tidligere akt, og hvis der ikke forud er indledt en fornyet vurdering af adressatens retsstilling (jf. Rettens kendelse af 4.5.1998, sag T-84/97, BEUC mod Kommissionen, Sml. II, s. 795, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis).

34 Eftersom skrivelsen af 4. februar 1999 ikke indeholdt noget nyt element i forhold til skrivelserne af 2. juli og 20. oktober 1998, udgør den alene en bekræftelse af de to beslutninger af 2. juli og 20. oktober 1998. Den omstændighed, at Kvæstorkollegiet svarede på ny, udgør desuden ikke en fornyet prøvelse af Gastone Parigi's situation. Eftersom beslutningerne af 2. juli og 20. oktober 1998 ikke blev anfægtet inden for den fastsatte frist, dvs. inden to måneder efter, at retsakten blev meddelt sagsøgeren i henhold til EF-traktatens artikel 173, stk. 5, skal sag T-85/99 afvises.

35 For så vidt angår Gastone Parigi's indsigelse om ulovlighed skal Retten bemærke, at denne indsigelse alene kan fremsættes i forbindelse med en retssag, som er anlagt ved Retten eller Domstolen i medfør af en anden traktatbestemmelse, eftersom EF-traktatens artikel 184 (nu artikel 241 EF) ikke giver fysiske og juridiske personer adgang til at anfægte en retsakts gyldighed ved at indlede et direkte søgsmål. Muligheden for at fremsætte en indsigelse om ulovlighed forudsætter således, at den sag, hvorunder indsigelsen fremsættes, kan antages til realitetsbehandling (jf. Domstolens kendelse af 28.6.1993, sag C-64/93, Donatab m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 3595, præmis 19 og 20).

36 Under disse omstændigheder bestemmer Retten, at sagen anlagt af Gastone Parigi skal afvises i sin helhed. Det er således unødvendigt at vurdere de øvrige anbringender fremsat af Gastone Parigi. Det følger heraf, at henvisningen til sagsøgerne herefter alene omfatter Carlo Ripa di Meana og Leoluca Orlando.

Sagens realitet

Indsigelsen om ulovlighed

37 Sagsøgerne har i dette annullationssøgsmål for det første gjort gældende, at Parlamentets Præsidiums afgørelse af 13. september 1995 om ændring af den foreløbige pensionsordning er retsstridig. Til støtte for denne indsigelse er der fremført tre anbringender, nemlig vedrørende magtmisbrug, tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet.

Første anbringende: magtmisbrug

— Parternes argumenter

38 Sagsøgerne har gjort gældende, at den foreløbige pensionsordning administreres af Parlamentet på vegne af de forskellige regeringer, herunder den italienske regering. Følgelig skulle de kompetente afdelinger i Europa-Parlamentet og de italienske medlemmer have taget udgangspunkt i den ordning, som fandt anvendelse for det italienske parlament. Eftersom et medlem i medfør af den italienske ordning automatisk blev tilsluttet en pensionsordning, burde bilag III

ligeledes have foreskrevet dette og under alle omstændigheder ikke have betinget tilslutning til denne ordning af overholdelsen af en tidsfrist. Heraf følger, at Parlamentet, idet det indførte en tidsfrist for tilslutning til den i bilag III omhandlede foreløbige pensionsordning, har tiltaget sig en beføjelse, som det ikke har, og derfor gjort sig skyldig i magtmisbrug. Sagsøgerne har desuden anført, at ændringen af bilag III er ulovlig, eftersom den indebærer en indskrænkning af retten til pension, som ikke findes i den italienske lovgivning.

39 Parlamentet har gjort gældende, at sagsøgerne forsøger at omgå den omstændighed, at søgsmålet ikke kan antages til realitetsbehandling, ved at fremsætte en ulovlighedsindsigelse. Parlamentet har desuden med henvisning til sine afvisningspåstande gentaget, at Parlamentets Præsidiums afgørelse af 13. september 1995 var rettet mod en særskilt gruppe af personer, som kunne identificeres, og som kunne have anfægtet denne afgørelses gyldighed under et annullationssøgsmål. Følgelig kunne sagsøgerne ikke længere rejse tvivl om denne afgørelses lovlighed, eftersom de ikke inden den fastsatte frist havde anlagt annullationssøgsmål til prøvelse heraf.

40 Parlamentet har bestridt, at henvisningen i artikel 2 i bilag III til det godtgørelsesniveau og de betingelser, som gælder for de nationale ordninger, skulle udgøre en hindring for, at Parlamentet kan fastsætte en frist for at indgive ansøgning om tilslutning. Parlamentet har tilføjet, at Præsidiet har hjemmel til at gøre dette i medfør af artikel 22 i Parlamentets forretningsorden. Parlamentet har fremhævet, at indførelsen af visse betingelser og fremgangsmåder, som skal overholdes i forbindelse med tilslutningen til den foreløbige ordning, ikke indskrænker sagsøgernes ret til pension.

— Rettens bemærkninger

41 Det bemærkes for det første, at traktatens artikel 184 ifølge Domstolens dom af 6. marts 1979 i sagen Simmenthal mod Kommissionen (sag 92/78, Sml. s. 777,

præmis 39) er udtryk for et almindeligt princip, hvorefter hver part i en retssag med henblik på at opnå annullation af en beslutning, som er rettet til ham, er berettiget til at anfægte gyldigheden af tidligere retsakter, som er hjemmel for den anfægtede beslutning, også selv om parten ikke var beføjet til i medfør af traktatens artikel 173 at anlægge direkte søgsmål til prøvelse af de nævnte retsakter.

42 Det første anbringende om ulovlighed hviler på den antagelse, at den foreløbige pensionsordning forvaltes af Parlamentet på vegne af de forskellige regeringer. Denne antagelse er imidlertid fejlagtig. Det fremgår af artikel 1 i denne ordning, at den foreløbige pension finansieres over Fællesskabets budget, sektion Parlamentet.

43 Sagsøgernes anbringende om, at artikel 2, stk. 1, henviser til den ordning, som finder anvendelse for medlemmer af det italienske parlament, er ligeledes ubegrundet. I artikel 2, stk. 1, i bilag III, foreskrives det, at niveauet og betingelserne for den foreløbige pension er de samme som dem, som gælder for medlemmerne af parlamentet i den medlemsstat, hvor det pågældende medlem af Parlamentet er valgt. Disse bestemmelser tilpasser pensionen til den ordning, som gælder i den medlemsstat, hvor parlamentsmedlemmet er valgt, men ikke betingelserne for muligheden for at tilslutte sig den foreløbige pensionsordning.

44 Som Parlamentet med rette har fremhævet, begrænser indførelsen af visse betingelser og fremgangsmåder, som skal iagttages for tilslutning til den foreløbige pensionsordning, ikke sagsøgernes ret til pension.

45 Endelig bemærkes det, at Parlamentet i kraft af sin beføjelse i medfør af traktaterne til at tilrettelægge sit arbejde internt kan træffe egnede foranstalt-

ninger for at sikre en god afvikling af Parlamentets arbejde og procedurer, jf. Domstolens dom af 10. februar 1983 i sagen Luxembourg mod Parlamentet (sag 230/81, Sml. s. 255, præmis 38; jf. endvidere dom af 23.4.1986, sag 294/83, Les Verts mod Parlamentet, Sml. s. 1339, præmis 44).

46 Det følger heraf, at Parlamentet ikke har overskredet sine beføjelser, da det fastsatte en frist for tilslutning til den foreløbige pensionsordning.

47 Det første anbringende kan derfor ikke tages til følge.

Andet anbringende: tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning

— Parternes argumenter

48 Ændringen af 13. september 1995 medførte ifølge sagsøgerne desuden en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, eftersom ændringen ikke blev bragt til de berørte medlemmers kundskab. Ved begyndelsen af valgperioden 1994-1999 blev det forklaret for sagsøgerne, at de gældende pensionsbestemmelser var tilpasset dem, som gjaldt for det italienske parlament. I denne situation, som forblev uændret i mindst 15 måneder, kunne sagsøgerne med føje forvente, at den foreløbige pensionsordning ikke skulle undergå nogen forandring i løbet af valgperioden.

49 Parlamentet har gjort gældende, at dens adfærd ikke har kunnet give anledning til nogen berettiget forventning hos sagsøgerne.

— Rettens bemærkninger

50 Med henblik på at afgøre, hvad sagsøgeren kunne forvente, skal de pågældende bestemmelser i bilag III til regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer, som var gældende i juli 1994, dvs. i begyndelsen af valgperioden, nærmere undersøges. Det fremgår af bilag III i dets oprindelige affattelse, at der ikke fandtes nogen bestemmelser om en frist for indgivelse af en ansøgning om tilslutning. Før ændringen den 13. september 1995 kunne medlemmerne således indgive en ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning med tilbagevirkende kraft på et hvilket som helst tidspunkt i valgperioden, hvilket Parlamentet også har erkendt.

51 Eftersom medlemmerne før ændringen af 13. september 1995 kunne indgive ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning uden at iagttage nogen bestemt frist, skal det undersøges, om denne situation kunne ændres uden at tilsidesætte sagsøgernes berettigede forventning.

52 Ifølge fast retspraksis kan enhver borger, som befinder sig i en situation, hvor det fremgår, at fællesskabsadministrationen har givet den pågældende anledning til at nære begrundede forhåbninger, påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (jf. f.eks. Rettens dom af 17.12.1998, sag T-203/96, Embassy Limousines & Services mod Parlamentet, Sml. II, s. 4239, præmis 74). Derimod kan der ikke støttes ret på en tilsidesættelse af dette princip, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter (jf. Rettens dom af 30.11.1994,

sag T-498/93, Dornonville de la Cour mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 257, og II, s. 813, præmis 46).

53 I den forbindelse må det fastslås, at Parlamentets administration ikke har givet noget løfte om, at betingelserne for den foreløbige pensionsordning skulle forblive uændrede i hele valgperioden. Henvisningen i bilag III til den italienske ordning kan desuden ikke fortolkes således, at den kunne have givet sagsøgerne anledning til begrundede forhåbninger om, at betingelserne for tilslutning til den foreløbige pensionsordning skulle bibeholdes.

54 Det følger heraf, at anbringendet om tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning må afvises.

Tredje anbringende: tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet

— Parternes argumenter

55 Sagsøgerne har gjort gældende, at ændringen af 13. september 1995 indebærer, at der sker forskelsbehandling på to måder. Sagsøgerne har for det første anført, at deres faktiske og retlige stilling i den grad er identiske med den stilling, som et medlem af det italienske parlament befinder sig i, at de ikke må behandles forskelligt. Eftersom den italienske ordning ikke foreskriver nogen frist for tilslutning til pensionsordningen for de nationale medlemmer, burde den foreløbige pensionsordning heller ikke indeholde en sådan frist. For det andet har sagsøgerne anført, at de ligeledes er blevet udsat for diskriminerende behandling i forhold til de italienske medlemmer, som er indtrådt i Europa-Parlamentet i løbet af valgperioden, og som fik mulighed for at tilslutte sig den foreløbige ordning ved at ansøge om anvendelse med tilbagevirkende kraft fra begyndelsen af valgperioden.

56 Parlamentet har bestridt dette anbringende.

— Rettens bemærkninger

57 Det skal for det første bemærkes, at efter fast retspraksis foreligger der en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, som er blandt de grundlæggende principper, når to persongrupper, hvis retlige og faktiske situation ikke adskiller sig væsentligt fra hinanden, behandles forskelligt, og når forskellige situationer behandles ens (jf. Rettens dom af 23.9.1997, sag T-172/96, Chevalier-Delanoue mod Rådet, Sml. Pers. I-A, s. 287, og II, s. 809, præmis 21).

58 Sagsøgerne har sammenlignet deres situation med den situation, som medlemmer af det italienske parlament og de, som indtrådte i Europa-Parlamentet under valgperioden, befinder sig i.

59 Det er ubestridt, at disse personers stilling adskiller sig fra sagsøgernes stilling både i retlig og faktisk henseende. Det er derfor ikke i strid med forbuddet mod forskelsbehandling, at de ikke behandles på samme måde.

60 Det tredje anbringende skal derfor ligeledes afvises.

61 Det følger heraf, at alle anbringenderne fremsat til støtte for indsigelsen om ulovlighed skal afvises.

Anbringenderne om, at sagsøgerne ikke har overskredet fristen på seks måneder ved indgivelse af ansøgninger om tilslutning til den foreløbige pensionsordning som foreskrevet i bilag III, og at der er sket tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og af retssikkerhedsprincippet

Parternes argumenter

62 Sagsøgerne har gjort gældende, at de ikke har modtaget meddelelse nr. 25/95 om ændring af bilag III af 13. september 1995. De har forklaret, at de i 1998 ved et tilfælde fik kendskab til, at der fandtes en frist for indgivelse af ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning.

63 Sagsøgerne har, for så vidt angår de omstændigheder, der kunne forklare, at de ikke har modtaget meddelelse nr. 25/95, anført, at alle medlemmer har en personlig postkasse, som ikke har nogen lås, og som ikke bliver overvåget, og i hvilken der dagligt lægges en betydelig mængde post af vidt forskellig art. Det er derfor muligt, at den pågældende meddelelse er blevet taget af en anden, eller at den ikke er blevet opdaget.

64 Sagsøgerne har påpeget, at i medfør af artikel 27, stk. 1, i regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer »modtager medlemmerne fra generalsekretæren ved begyndelsen af deres mandatperiode en kopi af dette regulativ. De anerkender skriftligt modtagelsen heraf«. Sagsøgerne har gjort gældende, at Præsidiets afgørelse af 13. september 1995 indeholdt en ændring af bilag III, som burde være kommet til hvert medlems kendskab på den måde, som angives i artikel 27, stk. 1, hvorfor afgørelsen burde have været meddelt dem personligt, og modtagerne skulle have kvitteret for modtagelsen.

65 Sagsøgerne har gjort gældende, at efter fast retspraksis tilkommer det den part, som hævder, at en foranstaltning er truffet for sent, at bevise, hvornår den

omtvistede afgørelse blev meddelt, og derfor også, at der virkelig er sket meddelelse heraf. Administrationen skal følgelig sikre en ordning med meddelelse af dokumenter, som er tilpasset til det formål, der efterstræbes, og til dokumenternes betydning. I nærværende sag har administrationen ikke iagttaget dette princip.

66 Sagsøgerne har bebrejdet Parlamentet, at den i meddelelse nr. 25/95 ikke gjorde medlemmerne opmærksomme på, at de fra og med denne dato kun havde seks måneder til at tilslutte sig pensionsordningen med tilbagevirkende kraft. Under henvisning til Parlamentets anbringende om, at størstedelen af medlemmerne havde indgivet den pågældende ansøgning inden for fristen, har sagsøgerne desuden anført, at en omhyggelig administration burde have informeret de »få medlemmer«, som endnu ikke havde tilsluttet sig den pågældende ordning om, at fristen for tilslutning til ordningen var ved at løbe ud.

67 I den forbindelse har sagsøgerne gjort gældende, at Parlamentet i 1992 fandt, at det var nødvendigt at underrette samtlige medlemmer om de ændringer, der var foretaget i en supplerende pensionsordning, både på deres adresse i Parlamentet og på deres privatadresse. Sagsøgerne har understreget, at ændringerne af bilag III alene berørte de italienske og franske medlemmer.

68 Endelig har sagsøgerne gjort gældende, at fællesskabslovgivning skal være klar og dens anvendelse forudsigelig for dem, som er omfattet af den. Dette retssikkerhedskrav gælder i særdeleshed, når der er tale om en bestemmelse, som kan få økonomiske konsekvenser, således, at de berørte individer med sikkerhed skal kunne indse den nøjagtige udstrækning af de forpligtelser, som pålægges dem. Sagsøgerne har anført, at dette princip er blevet tilsidesat i nærværende sag af de grunde, der er anført ovenfor.

69 For så vidt angår den hævdede utilstrækkelige offentliggørelse af de pågældende retsakter har Parlamentet anført, at medlemmerne flere gange modtog informationer om ændringen af 13. september 1995. Parlamentet har gjort gældende, at de kompetente afdelinger sørgede for at sende medlemmerne den tekst, som

ændrede bilag III, ved fremsendelse af meddelelse nr. 25/95 dateret den 28. september 1995, af protokollen fra Præsidiets møde den 13. september 1995, som i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 28, stk. 1, i Parlamentets forretningsorden skal udsendes til samtlige medlemmer, samt en konsolideret udgave af regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer, som blev offentliggjort i marts 1996 og derefter på ny i september 1997. Parlamentet har tilføjet, at et flertal af de berørte medlemmer indgav ansøgning om tilslutning inden for den foreskrevne frist.

70 Parlamentet har understreget, at sagsøgerne i begyndelsen af deres valgperiode modtog en kopi af regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer i overensstemmelse med artikel 27, stk. 1, i dette regulativ. Parlamentet har bestridt, at alle ændringer af dette regulativ skal meddeles på den måde, som foreskrives i artikel 27, stk. 1. Parlamentet har gjort opmærksom på medlemmernes pligt til at udvise omhu i forhold til deres institution, og har påpeget, at hvis modtagelsen af information, som overføres via interne kanaler, systematisk skulle kunne betvivles, ville dette hindre Parlamentets normale drift. Endelig har Parlamentet anført, at medlemmerne har pligt til at følge Parlamentets organers arbejde og holde sig underrettet om de beslutninger, der træffes.

71 Parlamentet har således gjort gældende, at det alene skyldes sagsøgernes uopmærksomhed, at de ikke indgav ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning inden for fristen på seks måneder.

72 Parlamentet har desuden gjort gældende, at sagsøgerne under alle omstændigheder selv har erklæret, at de fik kendskab til ændringen senest i løbet af de første måneder i 1998.

73 Endelig har Parlamentet anført, at tilslutning til den foreløbige pensionsordning heller ikke før ændringen af bilag III skete automatisk.

Rettens bemærkninger

74 For så vidt angår de tre anbringender vedrørende realiteten ønsker sagsøgerne i det væsentlige at bevise, at Parlamentet har tilsidesat retssikkerhedsprincippet og princippet om god forvaltningsskik ved ikke at have informeret sagsøgerne om ændringen af bilag III på passende måde. Sagsøgerne har gjort gældende, at ændringen af bilag III ikke kan gøres gældende over for dem, eftersom ændringen ikke var kommet til ethvert medlems kundskab i overensstemmelse med betingelserne i artikel 27, stk. 1, i regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer, og følgelig ikke er blevet meddelt dem personligt.

75 For at opfylde de krav, der følger af retssikkerhedsprincippet og princippet om god forvaltningsskik, mener Retten, at Parlamentet under hensyn til artikel 27, stk. 1, i regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer burde have informeret de berørte medlemmer om ændringen af bilag III ved personlig meddelelse med modtagelseskvittering.

76 Kun på denne måde kunne Parlamentet have iagttaget Fællesskabets retsinstansers retspraksis, hvorefter det kræves, at enhver retsakt, der udstedes af institutionerne, og som har retsvirkninger, er klar og præcis og bringes til den pågældendes kundskab på en sådan måde, at denne med sikkerhed kender det tidspunkt, hvor den omhandlede retsakt foreligger, og fra hvilket den har retsvirkninger (jf. Rettens dom af 7.2.1991, forenede sager T-18/89 og T-24/89, Tagaras mod Domstolen, Sml. II, s. 53, præmis 40. Se tillige Domstolens dom af 23.9.1986, sag 5/85, AKZO Chemie mod Kommissionen, Sml. s. 2585, præmis 39).

77 Eftersom ændringen ikke er blevet meddelt på en sådan måde, kan en frist, som er fastsat for indgivelse af en ansøgning i henhold til en retsakt, der tillægger pensionsrettigheder af den type, der er genstand for nærværende søgsmål, i henhold til praksis ved Fællesskabets retsinstanser først begynde at løbe fra det

tidspunkt, hvor den berørte person — efter at have fået kendskab til retsaktens eksistens — inden for en rimelig frist skaffede sig kendskab til retsaktens indhold (jf. i samme retning Rettens dom af 15.3.1994, sag T-100/92, La Pietra mod Kommissionen, Sml. Pers. I-A, s. 83, og II, s. 275, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

78 Sagsøgerne har ikke bestridt, at de fik kendskab til eksistensen af ændringen af bilag III i løbet af de første måneder af 1998. Parlamentet har imidlertid ikke bevist, at de fik nøjagtigt kendskab til ændringsretsakten tidligere end seks måneder før indgivelsen af ansøgningen den 19. november 1998. Desuden viser de faktisk omstændigheder i denne sag, at nøjagtigt kendskab blev erhvervet inden for rimelig frist.

79 Sagsøgerne har derfor indgivet ansøgning om tilslutning til den foreløbige pensionsordning inden for den frist, som blev fastsat i ændringen af bilag III.

80 Det følger af ovenstående, at de anfægtede afgørelser annulleres for så vidt angår Carlo Ripa di Meana og Leoluca Orlando.

Sagens omkostninger

81 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, såfremt der er nedlagt påstand herom. Da Parlamentet har tabt sagerne T-83/99 og T-84/99, pålægges det i henhold til Carlo di Meana's og Leoluca Orlando's påstand herom Parlamentet at betale deres sagsomkostninger. Gastone Parigi har tabt sin sag og pålægges at betale Parlamentets omkostninger i denne sag i henhold til sidstnævntes påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Fjerde Afdeling)

1) **Europa-Parlamentets afgørelser af 4. februar 1999, nr. 300762 og nr. 300763, om afslag på henholdsvis Carlo Ripa di Meana's og Leoluca Orlando's ansøgning om anvendelse med tilbagevirkende kraft af den foreløbige pensionsordning, som omhandlet i bilag III til regulativ om omkostningsgodtgørelse og andre godtgørelser til Europa-Parlamentets medlemmer, annulleres.**

2) **Sag T-85/99 afvises.**

3) **Parlamentet bærer sine egne omkostninger og betaler Carlo Ripa di Meana's og Leoluca Orlando's omkostninger i sag T-83/99 og T-84/99.**

4) **Gastone Parigi bærer sine egne omkostninger og betaler Parlamentets omkostninger i sag T-85/99.**

Tiili Moura Ramos Mengozzi

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 26. oktober 2000.

H. Jung

Justitssekretær

P. Mengozzi

Afdelingsformand